

ONA TILI VA ADABIYOT FANINI O'QITISHDA RAQAMLI RESURLARDAN FOYDALANISH

ERANOVA GULNORA QAHRAMONOVNA

Navoiy viloyati Uchquduq tuman 1-son politexnikum

Ona tili va adabiyoti fani o'qituvchisi

ANNOTATSIYA

Ushbu maqolada ona tili va adabiyot fanini o'qitishda raqamli resurslardan foydalanishning ahamiyati, zamonaviy pedagogik yondashuvlar va o'quv jarayoniga ta'siri tahlil qilinadi. Raqamli texnologiyalar, jumladan, elektron darsliklar, interaktiv platformalar va onlayn ta'lim vositalari o'quvchilarning bilim olish samaradorligini oshirish, mustaqil ta'lim olish ko'nikmalarini rivojlantirishda muhim rol o'ynaydi. Shuningdek, maqolada raqamli resurslarning afzalliklari, ularni ta'lim jarayoniga integratsiya qilish usullari va duch kelinadigan muammolar haqida so'z boradi.

Kalit so'zlar: ona tili, adabiyot, raqamli resurslar, ta'lim texnologiyalari, interaktiv platformalar, elektron darsliklar, masofaviy ta'lim, pedagogik yondashuv, o'quv jarayoni, zamonaviy ta'lim.

KIRISH

Zamonaviy ta'lim jarayonida raqamli texnologiyalarning jadal rivojlanishi ona tili va adabiyot fanini o'qitishda ham yangicha yondashuvlarni talab qilmoqda. An'anaviy dars usullaridan farqli o'laroq, raqamli resurslar ta'lim jarayonini yanada qiziqarli, samarali va interaktiv tarzda tashkil etish imkonini beradi. Bugungi kunda elektron darsliklar, multimediali vositalar, virtual laboratoriyalar, interaktiv taqdimotlar, onlayn kurslar va mobil ilovalardan foydalanish o'quvchilarning o'zlashtirish darajasini oshirishga yordam bermoqda.

Raqamli resurslardan foydalanish nafaqat o'quv jarayonini avtomatlashtirish, balki individual yondashuvni qo'llash, o'quvchilarning mustaqil ta'lim olish ko'nikmalarini rivojlantirish va dars jarayonini yanada jonlantirish imkonini yaratadi.

Shu bilan birga, raqamli texnologiyalarning samarali qo'llanilishi o'qituvchilarning kasbiy mahoratini oshirish va dars jarayonining sifatini oshirishga xizmat qiladi.

Mazkur maqolada ona tili va adabiyot fanini o'qitishda raqamli resurslarning o'rni, ularning amaliy qo'llanilish imkoniyatlari va bu boradagi nazariy qarashlar tahlil qilinadi.

ASOSIY QISM

Nazariy jihatdan olganda, raqamli ta'lim vositalari ta'limning differensial yondashuvini qo'llab-quvvatlab, individual ta'lim jarayonlarini tashkil etish imkonini beradi. Zamonaviy pedagogik yondashuvlar, xususan, konstruktivizm va interaktiv ta'lim metodlari raqamli resurslar bilan uyg'unlashganda, o'quvchilarning til va adabiyot bo'yicha ko'nikmalarini samarali rivojlantirish mumkin.

Amaliy nuqtai nazardan esa, raqamli resurslardan foydalanish ona tili va adabiyot darslarini yanada vizuallashtirish, audio va video materiallar orqali o'quvchilarga ta'sirchan ta'lim berish, hamda masofaviy ta'lim imkoniyatlarini kengaytirish imkonini beradi. Jumladan, onlayn testlar, interaktiv o'yinlar, virtual kutubxonalar va forumlar orqali o'quvchilarning bilimlarini mustahkamlash va baholash osonlashadi.

Shunday qilib, ona tili va adabiyot fanini o'qitishda raqamli resurslardan foydalanish zamonaviy ta'lim jarayonining ajralmas qismi bo'lib, uning samaradorligini oshirishga katta hissa qo'shadi.

Raqamli texnologiyalar yordamida ona tili va adabiyot fanini o'qitishda grammatik qoidalarni interaktiv va samarali usullarda tushuntirish imkoniyati mavjud. Quyida zamonaviy platformalar orqali grammatik qoidalarni joriy etish va dars jarayonlarini tashkil etish bo'yicha amaliy misollar keltiriladi.

1. LearningApps.org platformasi orqali interaktiv mashg'ulotlar.

Misol: O'quvchilarga "Gap bo'laklari" mavzusini tushuntirishda LearningApps.org platformasidan foydalanish mumkin. Masalan, o'qituvchi o'quvchilar uchun quyidagi interaktiv topshiriqlarni yaratishi mumkin:

- Gapdagi so'zlarni "Ega", "Kesim", "To'ldiruvchi" kabi bo'laklarga ajratish mashqlari.

- “Yashiringan so‘z” o‘yini orqali gap bo‘laklari bo‘yicha bilimlarni mustahkamlash.

- Online testlar yordamida o‘quvchilarning mavzuni o‘zlashtirish darajasini tekshirish.

2. Quizlet platformasi orqali so‘z boyligini oshirish.

Misol: O‘quvchilarning so‘z boyligini oshirish va grammatik tahlil qobiliyatlarini rivojlantirish uchun Quizlet kartochkalaridan foydalanish mumkin. Masalan:

- “Fe’l zamonlari” mavzusida o‘quvchilar uchun kartochkalar yaratilib, har bir fe’lning hozirgi, o‘tgan va kelasi zamondagi shakllari beriladi.

“Omonim va sinonim so‘zlar” mavzusida o‘yin shaklida topshiriqlar tayyorlanadi, bunda o‘quvchilar berilgan so‘z uchun to‘g‘ri sinonim yoki antonimni topishadi.

Flashcards orqali qoidalarni yod olish jarayoni interaktiv usulda tashkil qilinadi.

2. Kahoot platformasi orqali darslarni qiziqarli tashkil etish.

Misol: “Morfologiya” mavzusida dars o‘tkazishda Kahoot platformasida viktorinalar yaratish orqali o‘quvchilarning qiziqishini oshirish mumkin.

Masalan, o‘qituvchi “Fe’lning tuslanishi” mavzusiga doir 10 ta savoldan iborat test yaratadi. O‘quvchilar mobil telefonlari orqali testga javob berishadi va natijalar real vaqt rejimida namoyish etiladi.

O‘yin shaklida o‘quvchilarning darsda faol ishtirok etishlari ta’minlanadi.

Eng yaxshi natijaga erishgan o‘quvchilar rag‘batlantiriladi.

4. Google Classroom orqali topshiriqlarni monitoring qilish. Misol: O‘quvchilarga mustaqil ish sifatida “Gap turlari” mavzusini mustahkamlash uchun Google Classroom platformasida uy vazifalarini topshirish imkoniyati beriladi.

O‘qituvchi o‘quvchilarga “Murakkab gap va sodda gap” mavzusida tayyorlangan PDF va video darsliklarni yuklaydi.

O‘quvchilar topshiriqlarni bajarib, natijalarini tizimga joylashtirishadi.

O‘qituvchi o‘quvchilarning topshiriqlarini kuzatib, izoh va takliflar berish imkoniyatiga ega bo‘ladi.

Yuqoridagi amaliy misollar ona tili va adabiyot fanini zamonaviy raqamli resurslar yordamida o'qitish jarayonini yanada samarali, interaktiv va qiziqarli qilish imkonini beradi. Shu bilan birga, bunday texnologiyalar o'quvchilarning mustaqil ta'lim olish ko'nikmalarini rivojlantirib, ta'lim jarayonini yangi bosqichga olib chiqadi.

XULOSA

Ona tili va adabiyot fanini o'qitishda raqamli resurslardan foydalanish zamonaviy ta'lim jarayonining ajralmas qismiga aylanib bormoqda. Interaktiv platformalar, elektron darsliklar va onlayn vositalar ta'lim jarayonini samarali va qiziqarli qilishga xizmat qiladi.

Ushbu texnologiyalar o'quvchilarning bilim olish jarayonini soddalashtirib, ularning mustaqil o'rganish va ijodiy fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirishga yordam beradi.

Amaliy misollardan ko'rinib turibdiki, raqamli resurslar yordamida grammatik qoidalarni mustahkamlash, yozma va og'zaki nutqni rivojlantirish, dars jarayonini jonlantirish hamda baholash jarayonlarini tezkor va aniq amalga oshirish mumkin. Shu bilan birga, o'quvchilar bilan muloqot qilishning yangi usullari paydo bo'lib, ularning darsga bo'lgan qiziqishini oshirishga zamin yaratiladi.

Takliflar

1. **Raqamli resurslardan keng foydalanish:** O'qituvchilar o'quv jarayonida LearningApps, Quizlet, Kahoot va Google Classroom kabi platformalarni muntazam qo'llashlari kerak. Bu o'quvchilarning darsga faol ishtirok etishini ta'minlaydi.
2. **O'qituvchilarni raqamli texnologiyalardan foydalanish bo'yicha o'qitish:** Ta'lim muassasalarida o'qituvchilar uchun raqamli ta'lim vositalaridan samarali foydalanish bo'yicha seminar va treninglar tashkil etish maqsadga muvofiqdir.
3. **Interaktiv ta'lim metodlarini rivojlantirish:** Dars jarayonlarida raqamli vositalarni faqat nazariy ma'lumot yetkazishda emas, balki amaliy mashg'ulotlar, loyiha asosidagi ta'lim va baholash jarayonlarida ham qo'llash zarur.

4. **Elektron kutubxonalar va resurslarni kengaytirish:** O'quvchilar uchun elektron kutubxonalar, o'quv qo'llanmalari va test bazalarini yaratish orqali ularning bilim olish imkoniyatlarini oshirish kerak.

5. **Masofaviy ta'lim imkoniyatlaridan foydalanish:** Internet texnologiyalari yordamida ona tili va adabiyot fanini masofaviy o'qitish uchun maxsus kurslar va vebinarlar tashkil qilish kerak.

6. **O'quvchilar uchun rag'batlantiruvchi tizim joriy etish:** Raqamli vositalar orqali o'quvchilarning faoliyatini kuzatib, eng yaxshi natijalarga erishganlarni turli sertifikatlar, diplomlar va rag'batlantirish tizimlari orqali mukofotlash tavsiya etiladi. Ushbu takliflarni amalga oshirish orqali ona tili va adabiyot fanini o'qitish jarayonida raqamli resurslardan yanada samarali foydalanish va ta'lim sifati hamda samaradorligini oshirishga erishish mumkin.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Xoliqova, M. Q., & Asqarova, Y. A. (2023). Ona tili va adabiyot fanini o'qitishda zamonaviy axborot texnologiyalarining o'rni. *International Scientific Journal "Scientific Impulse"*, 3(6), 120-126. [MJST Journal](#)
2. Mahmudova, M. J. (2023). Ona tili va adabiyot fanini o'qitishda zamonaviy texnologiyalardan foydalanish. *International Scientific Journal "Scientific Impulse"*, 7(100), 826-830. [Научный Импульс](#)
3. Tadjibayeva, M. U. (2023). Ona tili va adabiyot fanini o'qitishda zamonaviy texnologiyalardan foydalanish. *International Academy Journal Web of Scholar*, 3(6), 3695-3700 [Innovative Academy](#)
4. Radjabova, K. B. (2023). Ona tili fanini "4K" yondashuvi asosida o'qitishda "Small study" metodidan foydalanish. *Nordic Journal of Science and Technology*, 3(6), 1087-1092.